

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
BATI AKDENİZ ORMANCILIK ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

ARAŞTIRMA BÜLTENİ

ÇIĞLIKARA TABİATI KORUMA ORMANININ DOĞAL KAYNAK DEĞERLERİNİN BELİRLENMESİ

GİRİŞ

Bu çalışmada Çığlıkara Tabiatı Koruma Ormanının (ÇTKO) sahip olduğu doğal kaynak değerlerinin (flora, vejetasyon, orman, fauna, iklim ve jeoloji) belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada coğrafi bilgi sistemi ve uzaktan algılama teknikleri kullanılarak sahaya ait uydu görüntülerinin analiziyle ÇTKO'nun geçmişi, bugünü ve geleceği hakkında bilgi edinmek ve elde edilecek bulgular doğrultusunda sahanın sürdürülebilirliği, korunması ve izlenmesi için alınacak önlemler konusunda yetkilileri bilgilendirmek ise diğer amacı oluşturmaktadır.

ÇTKO, Antalya Orman Bölge Müdürlüğü, Elmalı Orman İşletme Müdürlüğü'ne bağlı Çığlıkara (tamamı), Tekke, Sevindik ve Avlan orman işletme şeflikleri sınırları içerisinde yer alan 15.889 ha büyüklüğündeki saha, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nun 3. Maddesi, 2. Paragrafına istinaden 5.7.1991 tarih ve 52 sayılı bakan oluruyla "Tabiatı Koruma Alanı" ilan edilmiştir.

Saha coğrafi açıdan 29°.60'-30°.08' doğu meridyenleri ile 36°.34'-36°.60' kuzey paralelleri arasında kalmaktadır. Elmalı'ya 55, Antalya'ya 165 km mesafede olan tabiatı koruma ormanı, oldukça engebeli bir yapıya sahiptir. Sahanın en yüksek noktası Kohu Dağı (2409 m), en alçak noktası Avlan Gölü (1030 m) olup ortalama yüksekliği ise 1830 m'dir.

YAPILAN ÇALIŞMALAR

Bu çalışmada, Çığlıkara Tabiatı Koruma Alanı'nın flora, vejetasyon, fauna (memeli, kuş, sürüngen ve böcek), toprak,

iklim ve jeoloji gibi özellikleri belirlenmiş ve elde edilen bilgiler yardımıyla alana ait Coğrafi Bilgi Sistemi ortamında bir veri tabanı oluşturulmuştur. Ayrıca alana ait eski tarihli (1975, 1987 2001 ve 2003) uydu görüntülerinin analiziyle ormanın yapısında meydana gelen değişiklikler tespit edilmiştir.

Bu bağlamda flora açısından Çığlıkara Tabiatı Koruma Alanı'nda 806 (193 endemik), takson tespit edilmiştir. Ayrıca sahada 3 adet CR (Çok Tehlikede), 14 adet EN (Tehlikede) kategorisinde bitki taksonu olduğu belirlenmiştir. Alanın Akdeniz fitocoğrafik bölgesinin etkisi altında olduğu belirlenmiştir. Vejetasyon açısından sahanın orman toplumlarının Lonicera-Cedron birliğine dahil olduğu belirlenmiştir.

Sahada faunistik açıdan memelilerde 27, sürüngenlerde 17, kuşlarda 98 tür, entomolojik açıdan ise 137 tür tespit edilmiştir. Jeolojik yapı açısından sahanın da ağırlıklı olarak Beydağları Formasyonu: Neritik Kireçtaşı olduğu belirlenmiştir.

ÇTKO'nda meteoroloji istasyonu olmamasından dolayı sahayı yansıtacak en yakın alan olan Sedir Araştırma Ormanı'nda 1660 m yükseklikte bulunan meteoroloji istasyonunda 1968-2002 yılları arasında kaydedilen meteorolojik verilerden yararlanılmıştır. Bu verilerin analizinden sahanın Thornthwaite'e göre su bilançosu yapılmış ve araştırma alanının "Nemli, düşük sıcaklıkta (Mikrotermal), yazın çok kuvvetli su eksikliği olan, karasal iklime yakın Kontinental iklim" tipine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca coğrafi bilgi sistemi ortamında yapılan sayısallaştırma sonucunda ÇTKO'nun toplam alanının 15586 ha olduğu bunun

9137.7 hektarının orman (%58.6), kalan 6748.3 hektarının da ormansız (%41.4) alanlardan oluştuğu belirlenmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada ÇTKO'nın flora, vejetasyon, fauna ve diğer özellikleri belirlenmiş ve bu bilgiler coğrafi bilgi sistemi ortamına girilmiştir.

Ülkemizde korunan alanlar 9 Ağustos 1983 yılında kabul edilen 2873 nolu Milli Parklar kanunuyla güvence altına alınmıştır.

Bu kanuna göre Tabiatı Koruma Alanı; bilim ve eğitim bakımından önem taşıyan nadir, tehlikeye maruz veya kaybolmaya yüz tutmuş ekosistemler, türler ve tabii olayların meydana getirdiği seçkin örnekleri ihtiva eden ve mutlak korunması gerekli olup sadece bilim ve eğitim amaçlarıyla kullanılmak üzere ayrılmış tabiat parçaları şeklinde ifade edilmiştir.

ÇTKO, Antalya ili içerisinde yer alan beş milli parkın üçünden daha büyük alana sahiptir. Alanın iklimsel ve jeolojik geçiş bölgesinde bulunması, içerisinde yayılış gösteren canlı türlerindeki çeşitliliği ve zenginliği beraberinde getirmektedir. Dünya üzerinde sadece bu alanda yayılış gösteren lokal endemik bitki türlerinin yanında, yine benzer şekilde sadece birkaç bölgede varlığı bilinen endemik bitkilerin araştırma alanında da bulunması bu zenginliğin açık bir göstergesidir.

Ülkemizde yaklaşık 10.000 bitki türünün bulunduğu ve ülke endemizm oranının da % 30 civarında olduğu bilinmektedir. Çalışma alanında tespit edilen 806 bitkiden 193'ünün endemik olması nedeniyle sahanın endemizm oranı 24.2 olarak hesaplanmıştır. İlk bakışta ülke ortalamasının oldukça altında bir değer olarak görünmesine rağmen karşılaştırılan sahaların büyüklüklerine bakıldığında çalışma alanının bu açıdan ne denli ön plana çıktığı rahatlıkla görülecektir. Zira yakın zamanda benzer karakteristik taşıyan alanlarda yapılan çalışmalarda endemizm oranları olimpos-beydağları'nda % 18, taşeli platosu'nda % 20.2 ve dedegöl dağı'nda %19.1 olarak bulunmuştur. Bu durum araştırma alanını endemizm açısından oldukça zengin kılmaktadır. Bunların yanısıra

bitkilerden 3 adet CR, 14 adet EN, 2 adet Bern Sözleşmesi kapsamında ve 6 adet küresel ölçekte tehdit altında, fauna elemanlarından (memeliler) nadir ve nesli tehlike altında bulunan türleri ile 1'i CR kategorisinde olmak üzere toplam 10 adet tehlike altında türün bulunması sahaya bu açıdan oldukça önemli kılmaktadır.

Ülkemizdeki bitki çeşitliliğinin korunması ve endemik bitki türlerinin varlığının devam ettirilebilmesi ancak, etkin ve sürdürülebilir bir korumayla mümkündür. Bu anlamda çtko'nda tehlike kategorisine sahip gerek flora gerekse fauna elemanlarının bulunduğu alanların tamamı fiili olarak da mutlak korunacak alanlar içerisine alınmalı ve gerçekten aktif bir şekilde korunmalıdır.

Bulunduğu coğrafyada floristik zenginliğimizin göstergesi niteliğindeki alanlardan biri olan Çıglıkara Tabiatı Koruma Ormanı'nın mevcut yapısını koruyabilmesi için yasal korumanın yanında fiili korumanın da sürekli bir şekilde yıl boyunca yapılması gerekmektedir.

Bu çalışmada elde edilen bulgulara dayanarak zengin kaynak değere sahip sedir ormanlarıyla kaplı araştırma alanlarının flora, fauna ve orman durumu açısından sürekli olarak izlenmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Ayrıntılı bilgi için :

Yıl: 2012, **Teknik Bülten No:** 48 **Antalya.**

Yazışma Adresi: Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, PK:264 07002 ANTALYA

Proje Lideri: Dr. Mehmet Ali BAŞARAN

Proje Yürütücüleri: Halil SARIBAŞAK, Dr. Saime BAŞARAN, Doç. Dr. S. Razaman GÖKTÜRK, Yrd. Doç. Dr. İ. Gökhan DENİZ, Prof. Dr. Fedai ERLER

Tel : (242) 3450438 **Faks:** (242) 3450450

E-posta : baoram@ogm.gov.tr

Web : <http://www.baoram.gov.tr>